

Vzácně vyrovnaný třicátý Divadelní Kojetín 2024

30. ročník divadelní přehlídky amatérských souborů Divadelní Kojetín probíhal ve dnech 6. – 10. března 2024 v kojetínské „sokolce“ – čili Kulturním domě. Jako každý rok přehlídku pořádalo Městské kulturní středisko a Město Kojetín s finanční podporou Ministerstva kultury ČR a Olomouckého kraje. Během pěti dnů jsme mohli vidět jedenáct představení, z toho devět soutěžních.

První večer patřil Mariáši života. Mozaiku čtyř monologů (Shirley Valentine; Trapné konverzace se zvířátky, co jsem vojel; Voda a mýdlo a Tichej déšť) uvádí Honza Raclavský a Zdenka Kulová pod hlavičkou DS Kroměříž. Jednotlivé části jsme mohli vidět na různých přehlídkách v průběhu posledních devíti let. Byly spojeny z provozních důvodů, pro kroměřížský FEMAD, vnitřní důvody pro společné uvádění nejsou zcela zřetelné. Střídmě, přitom významově se pracuje s výpravou (od použití stolu a lože po prázdnou scénu). Celkově by inscenaci slušel intimnější prostor a konkrétně u Vody a mýdla a Zvířátek by účinkující mohli postavám přiznat výraznější ambivalenci. Faktem nicméně zůstává, že Zdenka Kulová a Honza Raclavský jsou skvělí herci, z Mariáše života udělali navzdory všem problémům poutavý tvar.

Upokojenkyně Jana Červeného, potažmo Kazimíra Lupince, od roku svého zrodu ve VAD Kladno (2015) potěšily mnoho diváků z ochotnických i profesionálních jevišť napříč republikou. **Režisér Martin Šmída ze souboru Tyl Brodek u Přerova** si je vybral, protože ho svého času okouzlo kladenské provedení na Jiráskově Hronově. Jeho verze prošla předloni venkovskou přehlídkovou větví (tedy od Němčic nad Hanou po KDP Vysoké nad Jizerou – recenze vysockého představení na <https://www.kdpvysoke.cz/2022/recenze22/kazimir-lupinec-upokojenkyne>). Černá komedie, odehrávající se v domově pro seniory, je skvěle napsaná. Vyžaduje, aby podobně jako s nadhledem a zároveň empatií řeší poslední věci člověka, byla inscenována na hraně stylizace a civilismu, aby psychologie postav byla stavěná zevnitř a zároveň s přesností ve výstavbě dialogů a situací. To brodeckým vychází ve scénách s paní Vrbičkovou a paní Ptáčkovou v podání Anety Klvaňové a Ludmily Binderové, o poznání hůře ve scénách u pánské části rodiny Vrbičků. Zásadní chybou je živý TV moderátor, který se stává panem Oldřichem.

I následující představení nás zavedlo mezi seniory – a byla to návštěva pozoruhodná. **Studio SEN z Olomouce** navazuje na dramatický kurz SENior, který proběhl v roce 2016 v Divadle na cucky. **Pod autorstvím a režii hořce komediální koláže Vichřice v domě č. 11 jsou podepsáni Petr Erbes a Boris Jedinák.** Účinkuje osm dam a jeden pán, kteří se považují spíše za performery než herce, tvoří ve stejné sestavě posledních pět let a velmi důležitý, jak vyplynulo z debaty, je pro ně proces

tvorby. Na počátku byla četba černé kroniky, hlasité předčítání líbezných Babičky Boženy Němcové, improvizace („přines si nástroj, kterým bys vraždila“), autorské psaní některých pasáží (žádosti o prezidentskou milost apod.). Postupně byly vybrány příběhy pěti seniorek-vraždkyň a ty pojednány groteskním stylem, s drastickým humorem a nadstandardním využitím techniky (od kamery a promítání snímaného na obrazovku po mlhostroj). Tvar, jehož název je poněkud zavádějící, pak zobrazuje „Vesnici roku“, jakýsi ženský Midsommer, v němž se mezi míchačkou, kolečkem a kovovým barelem vraždí za zpěvu lidových písní či Slz tvý mámy Olympiku, mediální obraz komentuje (jevištní) skutečnost. Inscenaci by prospěla přesnější tematizace (je to dokuzpráva o domácím násilí? nebo jevištní horor o tom, že nikdy nevíte, kdy se stanete vrahem?). Vzbudila u velké části obecnosti silné emoce a debata se souborem, který poprvé vyjel mimo svůj obvyklý hrací prostor, byla velmi příjemná.

Křenovická Smotaná hadice svého času okouzila ženskou verzi Formanova filmu, pod názvem Rozpalme to, má panenka ji uvedla mimo jiné ve Vysokém nad Jizerou. Řady souboru složeného z členek místní hasičské jednoty časem prořídly, a tak se dámy z Křenovic uchylují ke komornějším projektům (naposledy uvedly Doleželové a Venclovy Královny). **Letos se spojily s Hanou Svačinovou z Kojetína a ta si jako režisérka vybrala hru Elaine Murphyové Tři holky jako květ.** Komédie využívající postupy stand-upu zachycuje turbulentní změnu v životě tří generací žen spřízněných nejen rodinnými pouty. Viděli jsme Emilii Vránovou jako babičku Emily, Martinu Večerkovou jako matku Lauru a Alici Ohlidalovou jako Alici, tu nejmladší. Všechny tři účinkující díky osvícenému režijnímu vedení charakterizují své postavy přesně, přitom minimalisticky, podávají promyšlený, soustředěný, místy až podmanivý výkon se smyslem pro detail a přesné pointování, umějí existovat na jevišti a nedají divákovi vydechnout (přehlídkové představení zakončilo několikaminutové standing ovation). Ocenění hodná byla práce se scénickými prvky (polštářky, dřevěný věšák). Možná by to chtělo stínohrou neilustrovat, ale dodefinovávat situaci a zvěcnit závěrečné sentimentální pasáže. **Tři holky jako květ Smotané hadice Křenovice získaly mimo další ocenění čestné uznání za inscenaci a doporučení do programu Divadelního Pikniku Volyně 2024.**

Divadelní studio Viktorka z Holešova nabídlo po Audienci a Vernisáži Václava Havla **autorský mix hořko-černé komedie a politického thrilleru Kandidát.** Zrodil se **ze spolupráce režiséra Ladislava Vrchovského a účinkujících Pavla Valisky a Romana Uwe Juráň.** Inspirovala je výchozí situace francouzské komedie – nově zvolený prezident při nácviu inauguračního projevu zjistí, že ho, kdykoli promluví, strašlivě svědčí nos a nutí k nepředloženým grimasám a šklebům. A tak si zjedná psychologa, který mu má pomoci... To, co je v původní konverzační komedii záminkou pro čistou zábavu (příčemž psycholog nakonec prezidenta „vyléčí“), přivedlo holešovské k domýšlení situací v intencích absurdního divadla a k pokusu o to, čemu se trochu zprofanovaně říká divadlo angažované. Prostřednictvím řetězení situací sledujeme manipulaci a pokrytectví v mnoha podobách, „kandidát“ si s psychologem vyměňují role, snaží se odhalit nebo naopak utajit své skutečné záměry, vzájemně se provokují. Následně s pomocí Freuda dochází na virtuální zabití předků, na hypnózu, vymazání identity jednoho z nich a závěr hodný Orwellova 1984... Vynikající herecký výkon předvádí Roman Uwe Juráň. Jeho „kandidát“ je poskládán z článků fyzického jednání všech možných českých a světových politiků, které ale tvoří celek, nejde o nespojené jednotlivosti ani parodii. A přestože se leccos nepovedlo (nutno vyčistit zejména časové lapy!), je nesporné, že trojlístek, který stvořil holešovského Kandidáta, má velký smysl pro přemýšlení o divadle a jeho smyslu.

Neexistující Marie Tesař je jako vždy podepsána pod inscenací Morkovských ochotníků Marie, dcera Kajetánova o životě a době dcery Josefa Kajetána Tyla, která je pohřbena na hřbitově v Morkovicích. I tento počin už prošel venkovskou větví postupových přehlídek. Jevištní mystifikační dokudrama cimrmanovského či montypythonského stříhu je postaveno na hravosti všech zúčastněných, obsahově na žonglování s fakty z doby, o době národního obrození a jeho lidech, stylově na hranici trapna. Vše se děje ve jménu konfliktu českého a německého, Marie Tylová komentuje své narození, které je zároveň zrozením představení, tu a tam nevíme, čím sen je který výstup (Tylův? Jiříkův? divákův?) a zda je mládenec slepý či blinde, hrabání sena (tzv. „Tylova konstanta“) je základním českým dědictvím a součástí obrozeneckých produkcí, aby nakonec vyústilo do výkřiku „té kasy se nevzdám!“, herci přecházejí z postavy do postavy a jsou schopni zkratkou charakterizovat tu mistra pěvce vídeňského Bucholze, tu českého komedianta Stárka, jak to předvádí Petr Škrabal... Jde o promyšlený tvar režisérky Marie Tesař, jemuž slouží působivá scéna (jejíž autorkou je Marie Tesař) a světelný plán (jehož autorkou je Marie Tesař), významotvorné kostýmy (jejichž autorkou je Marie Tesař) a hudba (jejímž autorem je Radek Herold. Ale Marie Tesař se stará o hudební doprovod!). Debata nicméně potvrdila, že jde o interpretačně náročnou inscenaci, které by slušel zřetelnější klíč. Pro mne dominovalo téma okouzlení divadlem jako takovým, také téma pomíjivosti časů, které se stávají dávnověkem, ať už jde o národní obrození či současnost. **Marie, dcera Kajetánova Morkovských ochotníků získala mimo jiné čestné uznání za inscenaci a doporučení do programu Divadelního Pikniku Volyně 2024.**

Vrátil se **Dostavník Přerov** – což je skvělé, protože v době covidu se málem rozpadl. Soubor pod vedením Zdeňka Hilberta a **režiséra a výtvarníka Marka Šudomy vsadil na jistotu a uvedl divadelní verzi italského filmu u nás známého jako Naprostí cizinci**. Autory jsou Paolové Genovese a Costella, protagonisty mobilní telefony osob slavících společně Silvestra a rozbuškou návrh zrušit soukromí a zveřejňovat vše, co do mobilu či z mobilu zazní. O oblíbě filmové předlohy svědčí i to, že vzniklo více než dvacet různých verzí, třeba německá (pod názvem Téměř dokonalá tajemství), jihokorejská (Wanbyeokhan tain), česká (Známí neznámí) a mnohé další, několikrát se objevila v různých úpravách na jevišti. Přerovští se s **neokázalou inscenací s příznačným názvem Není co skrývat** zúčastnili Sokolovské čurdy a hlavní cenu za malou roli, která výrazně posunuje děj kupředu, získaly právě jejich mobilní telefony. (Recenzi si můžete přečíst na Databázi českého amatérského divadla – <https://amaterskedivadlo.cz/main.php?data=txt&id=18435>).

Loni získal nominaci do programu Divadelního Pikniku Volyně první díl **Čapkovské utopistické tetralogie, kterou průběžně připravuje Studio Divadla Haná Vyškov**. Krakatit byl mimořádným zážitkem, bohužel z důvodu zaneprázdněnosti účinkujících se ve Volyni neobjevil. **Letos jsme viděli Válku s Mloky, a to pod názvem Zařídil to Povondra**, v drammatizaci Přemysla Hniličky a režiséra Tomáše Dorazila, ve výpravě Denisy Šlesingrové a s hudbou Pavla Čenka Vaculíka. Byli jsme svědky promyšlené, sugestivní inscenace s aktuálním tématem, komplexně zvládnutou ve všech složkách a s vyrovnanými hereckými výkony. Je znát, že vychází z dlouhodobého přemýšlení o čapkovských motivech a tématech a o vztahu díla Karla Čapka k současnosti. Mírně problematický je vyprávěcí princip (oproti loňskému Krakatitu jsou „Mloci“ více literární) a ne úplná důslednost ve stylizaci postav. Debata po představení byla nicméně dlouhá a tvůrčí, diváci kvitovali téma a jeho mrazivé zobrazení a zjevně všechny bavilo přemýšlet o doladění drobností a dalších možnostech (např. hudby). **Inscenace Zařídil**

to Povondra (Válka s Mloky) získala mimo jiné Cenu Divadelního Koječáka, cenu za inscenaci a nominaci do programu Divadelního Pikniku Volyně.

Holbergův Jeppe z dánské komedie z konce osmnáctého století je postavou oblíbenou zejména herci vyššího středního věku, uvádí se často jako benefice či pocta zralému herectví, i v Kojetíně jsme ho několikrát viděli (např. ve václavovském představení).

Zvědavost vzbuzovalo spojení tohoto titulu **s uherskohradištským souborem Dohráli jsme**, který pracuje prostředky dramatické výchovy. Pod vedením Hanky Nemravové má za sebou inscenace Tak trochu Maryša (zasloužené ocenění za práci s jevištním obrazem na Mladé scéně), Tak trochu Sen noci svatojánské, Jenůfka, Krysař (objevil se na Wolkrově Prostějovu) nebo 14 m2. V případě **Jeppeho** se „Nemravovci“ okouzlili motivem hry, její zábavností a zároveň krutostí, a pokusili převést kompletní příběh do klauniády. Je škoda, že se úporně drželi původní struktury, nezbavili se toporných dialogů a neměli zcela vyjasněno, proč vlastně hrají zrovna tento titul. Některé možnosti posunu byly naznačeny – dalo by se pracovat např. s tím, že Jeppe se probouzí v čistě ženském světě.

Divadelní Kojetín oslavil třicet let – přestože se poprvé konal v roce 1992 (ach, ten covid...). Připomínala to výstava divadelních fotografií i jarmareční písně Hanky Svačinové a Milana Zahradníka. Zahajoval starosta Leoš Ptáček, vybraným sedmi jedincům byly rozdány symbolické originální klíče od města, jimiž se přehlídka jako korunovační klenoty odemykala. Lektory alias „vykopávkami“ byli Vladimír Altán Mátl (předseda), Vladimír Fekar a Petra Richter Kohutová, kromě debat se soubory pilně psali recenze pro zpravodaj Divadelní Koječák (šéfredaktorka Hanka Korábová byla neúprosná). Přehlídkového dění se poprvé účastnila režijní škola Amatérské divadelní asociace pod vedením Jaroslava Kodeše, frekventanti diskutovali v podzemních prostorách (ano, i Kojetín má svoje Peklo) a účastnili se následně porotních debat. Nejvíce navštívená byla večerní představení, křenovické Tři holky jako květ a přerovské Není co skrývat. V sobotu se konal bujarý divadelní večírek s písněmi doprovázenými na harmoniku, také se krájel dort a přálo přehlídce k narozeninám. Vzpomínalo se na slavné porotce Dušana Zakopala a Víta Závodského, pozdravit přišla i bývalá ředitelka MěKS paní Ernstová...

Závěrem patří velký dík Hance Svačinové, Marušce Němečkové, Milanu Zahradníkovi, Katce Lýskové, Janě Novákové, Katce Pastyříkové, Jarce Látalové, Mirce Buťákové a technikům Janu Raclavskému a Daně Majerové. Stvořili divadelní svátek, který skutečně stál za návštěvu. Díky za to. A vzhůru do další třicítky.

Výsledky:

Ceny

Anetě Klvaňové za roli Anny Vrbičkové v inscenaci Upokojenkyně DS J. K. Tyl Brodek u Přerova

Ludmile Binderové za roli Marie Ptáčkové v inscenaci Upokojenkyně DS J. K. Tyl Brodek u Přerova

Haně Svačinové za režijní vedení hereček v inscenaci Tři holky jako květ Smotané hadice Křenovice

Emilii Vránové za roli Emily v inscenaci Tři holky jako květ Smotané hadice Křenovice

Martině Večerkové za roli Laury v inscenaci Tři holky jako květ Smotané hadice Křenovice

Alici Ohlídalové za roli Alice v inscenaci Tři holky jako květ Smotané hadice Křenovice

Romanovi Uwe Juráňovi za roli Kandidáta ve stejnojmenné inscenaci Divadelního studia Viktorka Holešov

Sestavovatelce Marii Tesař za spolupráci s dramaturgyní Marií Tesař, režisérkou Marií Tesař, scénografkou Marií Tesař a autorkou kostýmů Marií Tesař v inscenaci Marie, dcera Kajetánova Morkovských ochotníků (za hudební doprovod ne!)
Divadlu Dostavník Přerov za hereckou souhru v inscenaci Není co skrývat
Marku Šudomovi za režii a výpravu inscenace Není co skrývat Divadla Dostavník Přerov
Přemyslu Hniličkovi a Tomáši Dorazilovi za dramaturgii Čapkovy Války s mloky pro inscenaci Zařídil to Povondra Studia Divadla Haná Vyškov
Tomáši Dorazilovi za režii inscenace Zařídil to Povondra (Válka s mloky) Studia Divadla Haná Vyškov
Studia Divadla Haná Vyškov za inscenaci Zařídil to Povondra (Válka s mloky)

Čestná uznání

Zdence Kulové za herecký výkon v inscenaci Mariáš života DS Kroměříž
Honzovi Raclavskému za herecký výkon v inscenaci Mariáš života DS Kroměříž
Studia SEN Olomouc za autorský přístup v inscenaci Vichřice v domě číslo 11
Zuzaně Klusalové za roli Marie Tylové v inscenaci Marie, dcera Kajetánova Morkovských ochotníků
Petru Škrabalovi za pěvce Horsta Bucholze a Karla Stárka v inscenaci Marie, dcera Kajetánova Morkovských ochotníků
Alexandru Novákovi za roli Povondry v inscenaci Zařídil to Povondra (Válka s Mloky) Studia Divadla Haná Vyškov
Přemyslu Hniličkovi za roli Van Tocha v inscenaci Zařídil to Povondra (Válka s Mloky) Studia Divadla Haná Vyškov
Souboru Dohráli jsme Uherské Hradiště za pohybovou nápaditost v inscenaci Jeppe Smotané hadici Křenovice za inscenaci Tři holky jako květ Morkovským ochotníkům za inscenaci Marie, dcera Kajetánova

Cena Divadelního Koječáka

Studio Divadla Haná Vyškov – Zařídil to Povondra (Válka s mloky) (*viz úvodní fotografie Jany Večeřové_pozn.red.*)

Nominace do programu Divadelního Pikniku Volyně

Studio Divadla Haná Vyškov – Zařídil to Povondra (Válka s mloky)

Doporučení do programu Divadelního Pikniku Volyně

Smotaná hadice Křenovice – Tři holky jako květ
Morkovští ochotníci – Marie, dcera Kajetánova

